GEDIS - Gender Diversity in Information Science: Challenges in Higher Education
Project Reference: 2024-1-ES01-KA220-HED-000246558
https://ub.edu/GEDIS

Co-funded by the European Union

Jaká data shromažďujete?

Inkluzivní přístupy v genderově zaměřeném výzkumu

Co-funded by the European Union. The opinions and views expressed are solely those of the author(s) and do not necessarily reflect those of the European Union or the Spanish Service for the Internationalisation of Education (SEPIE). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

CC BY SA

GEDIS - Gender Diversity in Information Science: Challenges in Higher Education
Project Reference: 2024-1-ES01-KA220-HED-000246558
https://ub.edu/GEDIS

Co-funded by the European Union

GEDIS

Gender Diversity in Information Science:

Challenges in Higher Education

Otevřený vzdělávací zdroj - příručka pro vyučující

Opava, 29/05/2025

Citace: Boté-Vericad, Juan-José, Thomas Mandl, Stefan Dreisiebner, Lamija Silajdžić, Martina Dragija, Michaela Dombrovská, and Boris Badurina. 2025. *What data are you collecting? Inclusive Perspectives in Gender-Focused Research*. DOI: 10.5281/zenodo.15397953 Překlad Michaela Dombrovská a Magdaléna Lapúniková. DOI: 10.5281/zenodo.15579151



GEDIS - Gender Diversity in Information Science: Challenges in Higher Education
Project Reference: 2024-1-ES01-KA220-HED-000246558
https://ub.edu/GEDIS



Co-funded by the European Union

O čem je tato příručka

Tato příručka je určena především **vyučujícím**, ale mohou ji využít i **knihovníci** a **studující**. **Knihovníci** ji mohou využít jako podporu školení nebo ji začlenit do aktivit zaměřených na informační gramotnost. **Studující** ji mohou využít pro samostatné studium, tvorbu projektů nebo skupinové diskuse o inkluzivních výzkumných metodách.

1. Cíl tohoto otevřeného vzdělávacího zdroje (OER)

Tento otevřený vzdělávací zdroj (OER) je navržen tak, aby podpořil akademické komunity v porozumění tomu, jak sbírat sociodemografická data inkluzivním, etickým a metodologicky správným způsobem. Doplňuje cíle projektu GEDIS a zdůrazňuje faktory související s genderem a intersekcionálním nastavením. Je určen k použití v několika oblastech vysokoškolského vzdělávání, zejména v knihovnictví a informační vědě (LIS).

2. Vzdělávací cíle

Na konci lekce budou studující schopni:

a) vysvětlit účel sběru inkluzivních sociodemografických údajů.
b) identifikovat a definovat klíčové kategorie (např. genderová identita, etnická příslušnost, zdravotní postižení).
c) formulovat inkluzivní a respektující otázky pro sběr dat.
d) porozumět etickým aspektům při nakládání s citlivými údaji.
e) uvažovat o důsledcích těchto zásad pro výzkum, výuku nebo navrhování služeb.

3. Návrhy pro využití ve třídě

Představte infografiku jako vizuální vstupní materiál k tématu.

Proberte jednotlivé sekce (Proč shromažďovat? Jak se ptát? Klíčové kategorie? Etika? Použití?).

Propojte infografiku s reálnými potřebami sběru dat (např. hodnocení kurzů, průzkumy v knihovně).

Aktivita 1: Vyhodnocení formuláře pro sběr dat

Účastníci posoudí existující formulář (zpětná vazba ke kurzu, přihláška atd.) a určí:

- Neinkluzivní jazyk nebo binární možnosti.
- Chybějící kategorie nebo formulace, které omezují sebeidentifikaci.
- Etické otázky (např. vynucené odpovědi, nedostatečná anonymita).

Výstup: Seznam nebo krátká zpráva s návrhy na zlepšení.

Aktivita 2: Přepracování inkluzivních otázek

Účastníci v malých skupinách přepracují tradiční demografické otázky tak, aby byly inkluzivní.

Zaměřte se na:

- genderovou identitu (mimo rámec muž/žena).
- etnický původ (otevřená sebeidentifikace).
- zdravotní postižení (funkční stav místo lékařských termínů).

Nástroje: poznámkové lístky, editovatelná PDF, sdílené dokumenty.

Aktivita 3: Vytvoření mikrostrategie pro sběr dat

Každá skupina navrhne stručné interní pokyny pro inkluzivní a etický sběr sociodemografických údajů.

Výstup: Jeden snímek prezentace nebo poster.

4. Otázky k zamyšlení

a) Proč je důležité zahrnout do sběru dat proměnné týkající se genderu a rozmanitosti?
b) Jaká jsou rizika používání binárních nebo omezujících kategorií?
c) Jak mohou instituce zajistit, aby sběr dat respektoval etiku a inkluzivitu?

5. Rubrika hodnocení (základní kritéria)

Kritérium	Výborný (4)	Dobrý (3)	Potřebuje zlepšit (1–2)
Porozumění inkluzivním údajům	Prokazuje hluboké porozumění pojmům a kategoriím.	Prokazuje základní porozumění s menšími nejasnostmi.	Chybně chápe nebo opomíjí klíčové myšlenky.
Etické uvažování	Silný důraz na důvěrnost a souhlas.	Celkově vhodné s menšími nedostatky.	Etické aspekty nedostatečně řešeny.

Návrh inkluzivních otázek	Otázky jsou respektující, jasné a pokrývají klíčové kategorie.	Jsou použity některé inkluzivní formulace, které je možné zlepšit.	Otázky jsou binární nebo nedostatečně inkluzivní.
Zapojení a spolupráce	Aktivně se zapojuje do práce s kolegy a smysluplně se na ní podílí.	Příležitostně se účastní a nabízí relevantní podněty.	Účastní se zřídka nebo se dostatečně nesoustředí.

✅ **Pomozte nám se zlepšit!**

Pokud jste tento vzdělávací zdroj použili, prosíme vás, abyste jej ohodnotili vyplněním krátkého dotazníku (1-2 minuty). Vaše zpětná vazba nám pomůže zvýšit kvalitu a přínos projektu GEDIS.

Ohodnotit zdroj